

ZÁPASY MÉHO ŽIVOTA

ALEX FERGUSON

S MICHAELEM MORITZEM

Alex Ferguson: Zápasy mého života

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

CPRESS

Alex Ferguson, Michael Moritz
Alex Ferguson: Zápasy mého života – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

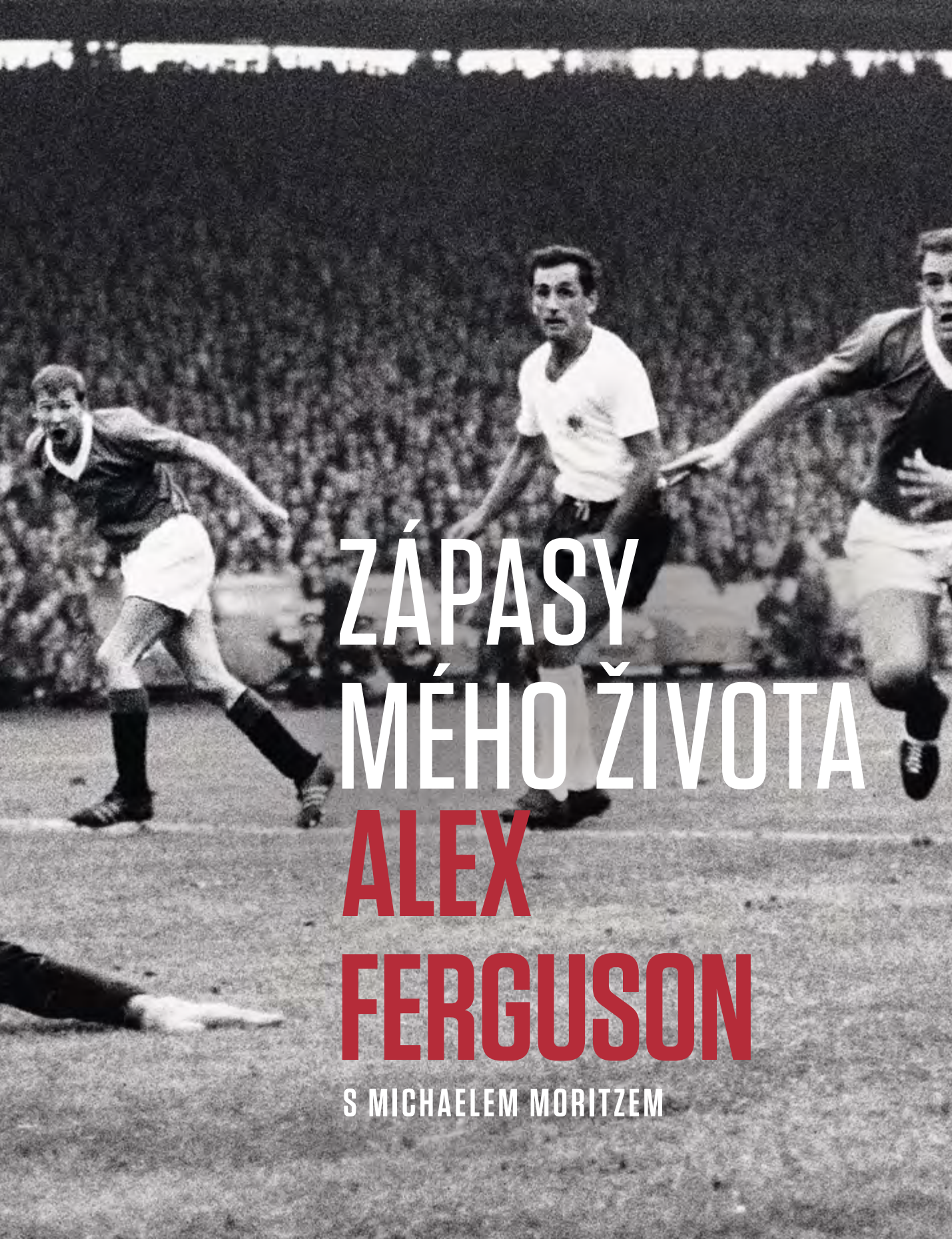
Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

ZÁPASY MÉHO ŽIVOTA

ALEX FERGUSON

ZÁPASY MÉHO ŽIVOTA

ALEX FERGUSON

S MICHAELEM MORITZEM

ZÁPASY MÉHO ŽIVOTA

Manchester United 1
Wolverhampton Wanderers 1
22. září 2018

Govan High School 6
Adelphi Terrace School 0
jaro 1955

Glasgow Rangers 1
Manchester United 2
13. května 1953

Real Madrid 7
Eintracht Frankfurt 3
18. května 1960

Glasgow Rangers 2
St Johnstone 3
21. prosince 1963

Albion Rovers 6
East Stirlingshire 2
17. září 1974

St Mirren 4
Dundee United 1
29. ledna 1977

Hibernian 0
Aberdeen 5
3. května 1980

Nottingham Forest 0
Manchester United 1
7. ledna 1990

Liverpool 2
Manchester United 0
26. dubna 1992

Sheffield United 2
Manchester United 1
15. srpna 1992

Manchester United 1
Crystal Palace 0
2. září 1992

Manchester United 3
Bolton Wanderers 0
16. září 1995

Arsenal 1
Manchester United 2
14. dubna 1999

Juventus 2
Manchester United 3
21. dubna 1999

Tottenham Hotspur 3
Manchester United 5
29. září 2001

Manchester United 4
Bolton Wanderers 1
17. března 2007

West Bromwich Albion 5
Manchester United 5
19. května 2013

Peterborough United 3
Chesterfield 1
30. března 2014

Manchester United 2
Manchester City 1
25. května 2024

Skotsko 3
Izrael 2
9. října 2021

UMBRO
SHARP

SHARP

Věnováno Cathy,
za těch padesát devět let, kdy mi byla vším

BARCLAYS
BARCLAYS
BARCLAYS
BARCLAYS
MANCHESTER UNITED

BARCLAYS
BARCLAYS
BARCLAYS
BARCLAYS

Manchester United 1
Wolverhampton Wanderers 1

22. ZÁŘÍ 2018

Na konci dubna 2018 jsem sledoval, jak Manchester United poráží Arsenal. Předpokládal jsem, že příští utkání, které uvidím, bude poslední domácí zápas sezóny proti Watfordu v polovině května. Místo toho jsem se na žádný zápas nedostal až do konce září. Tehdy hráči United – nyní už s Romelem Lukakem, který nasázel památný hattrick za West Bromwich Albion v mém posledním utkání v roli manažera (zachováváme doslovný překlad anglického termínu „manager"; český termín „trenér" je spjat s výrazně užšími kompetencemi; pozn. redakce) – vyběhli na trávník stadionu Old Trafford, aby změřili síly s Wolverhamptonem Wanderers v jejich žluto-černých dresech připomínajících čmeláky.

V oněch měsících mezi zápasy s Arsenalem a Wolves se můj svět nebezpečně přiblížil zániku. Začal se halit do tmy kolem sedmé hodiny ráno 5. května 2018. Vstal jsem z postele s krutou bolestí hlavy, která mi po většinu noci neumožnila usnout, a vzápětí jsem se zhroutil na botník. (Lékaři mě později ujistili, že tato nešťastná událost nijak nesouvisela s porážkou 0:1, kterou United utrpěli s Brightonem předchozího večera.) Světlo se ke mně prodralo až o nějakých čtyřiadvacet hodin později, když jsem se probudil v nemocnici Salford Royal Hospital.

Večer předtím, než jsem dopadl na podlahu ložnice, jsem si vzal paracetamol. Není divu, že tabletky neměly na můj nediagnostikovaný subdurální hematom, tedy krvácení do mozku, absolutně žádný účinek. Když slyšíte o podobných lékařských případech, zvlášť pokud jste mladí, nikdy vás nenapadne, že by se něco takového mohlo stát právě vám. Aspoň pro mě to v tu chvíli rozhodně platilo, nehledě na to, že už uplynulo pár desetiletí od doby, co jsem byl v zápasové kondici. Prostě jsem to nečekal. Kromě několika operací kýly a krátkých potíží s ledvinami v dětství jsem se dosud ocitl upoutaný na lůžko s vážnými důvody jen o pět let dříve, když mi měnili kyčelní kloub.

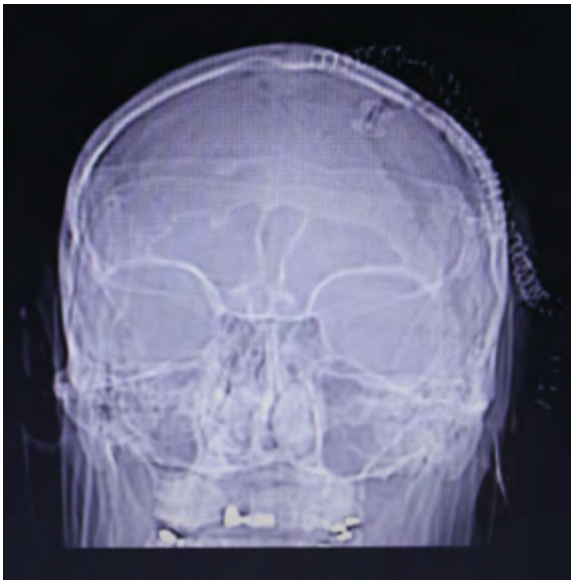
Když jsem se konečně vynořil z mlhy po anestezii, okamžitě jsem se zeptal na výsledek zápasu Doncasteru proti Wiganu Athletic, který vedl můj syn Darren. Respektive aspoň jsem si to myslel.

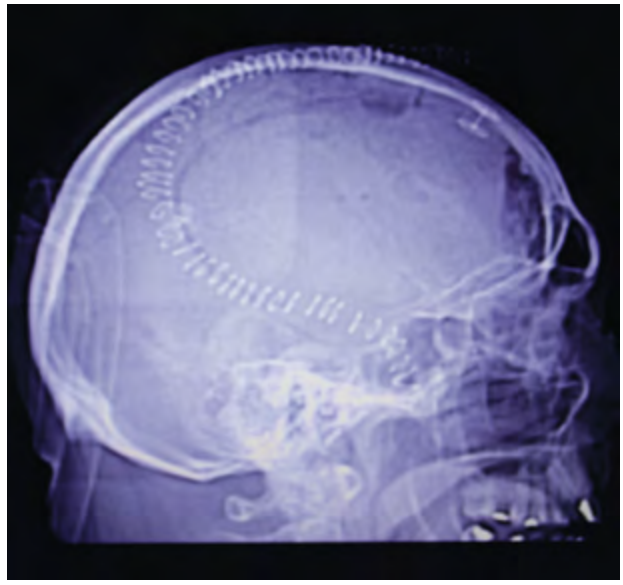
Pooperační snímky,
5. května 2018

Jakmile se ve skutečnosti dozvěděl o mém stavu, okamžitě sedl do auta a jel do Salfordu. Když jsem se zorientoval, lékaři a sestry mi sdělili, že jsem spal více než deset hodin. A pomohli mi sestavit si obrázek toho, co se stalo. Řekli mi, že mé krvácení do mozku vyvolaly nespecifikované vlivy. Ať už byla příčina jakákoli, krvácení vyvíjelo na můj mozek stále větší tlak. Problém u poranění v této oblasti těla spočívá v tom, že mozek je prakticky jediným orgánem, který nedokáže nahradit poškozené buňky. Takže pokud o jeho část přijdete, pak nenávratně. Bál jsem se, že přijdu o paměť, a představa, že by se to mohlo stát, pro mě byla nesnesitelná.

Personál nemocnice mě začal opatrně zkoušet, aby zjistil, co si pamatuji a co ne, a zda si plně uvědomuji svou současnou situaci. Některé otázky, které mi kladli, byly jednoduché: Co jsem měl ke snídani, kdo mě přišel navštívit. Jiné šly hlouběji: Rok, kdy jsem se oženil; kdy se narodili moji synové; názvy fotbalových týmů; jména spoluhráčů – prostě soukromé věci. Taky se mě ptali, zda jsem se setkal s královnou a kolik manželek měl Jindřich VIII. Zřejmě jsem jim řekl, že s královnou jsem se skutečně setkal, ale že si nepamatuji, že bych se setkal s Jindřichem VIII. – ani s kteroukoli z jeho manželek.

Když se ocitnete v život ohrožující situaci, je ohromující, kolik lidí se podílí na vaší záchraně. Sedmdesát pět až osmdesát pět procent lidí starších šedesáti let, kteří prodělají mozkovou příhodu jako já, zemře. Může to být tím, že u vás v daném okamžiku nikdo jiný není, nebo proto, že cestou do nemocnice narazíte na dopravní zácpu nebo se pak zpozdí vyšetření. Anebo prostě proto, že vás nedokázali dostat na operační sál dostatečně rychle. Já přežil, jelikož moje žena Cathy byla zrovna dole, když uslyšela, jak všechny boty s rachotem vypadly z botníku na dřevěnou podlahu nad ní. Kdyby tam nebyla, nebeský rozhodčí by mi možná odpískal konec. Cathy měla v plánu odjet o pár hodin později do Londýna, takže jsem měl štěstí, že byla ještě doma. Ještě větším štěstím pak bylo, že měla naslouchátka, která jí předepsali před rokem. Okamžitě zavolala našemu synovi Jasonovi, který bydlel poblíž. Přispěchal k nám a zavolal Stevu McNallymu, lékaři United, který poté, co uslyšel,

že jsem předchozích čtyřiadvacet hodin trpěl bolestmi hlavy, konstatoval, že zřejmě krvácím do mozku.

Asi o dvacet minut později jsem už byl v sanitce na cestě do nejbližší nemocnice, Macclesfield District General. Na základě vyšetření a zobrazení lékař diagnostikoval subdurální hematom a prohlásil, že musím být okamžitě převezen do nemocnice Salford Royal k operaci. Jakmile jsem tam dorazil, moji skvělí lékaři, Joshi George, Muhammad Dherija a Alexandru Cotici, se pokusili zastavit krvácení a zmírnit tlak na mozek.

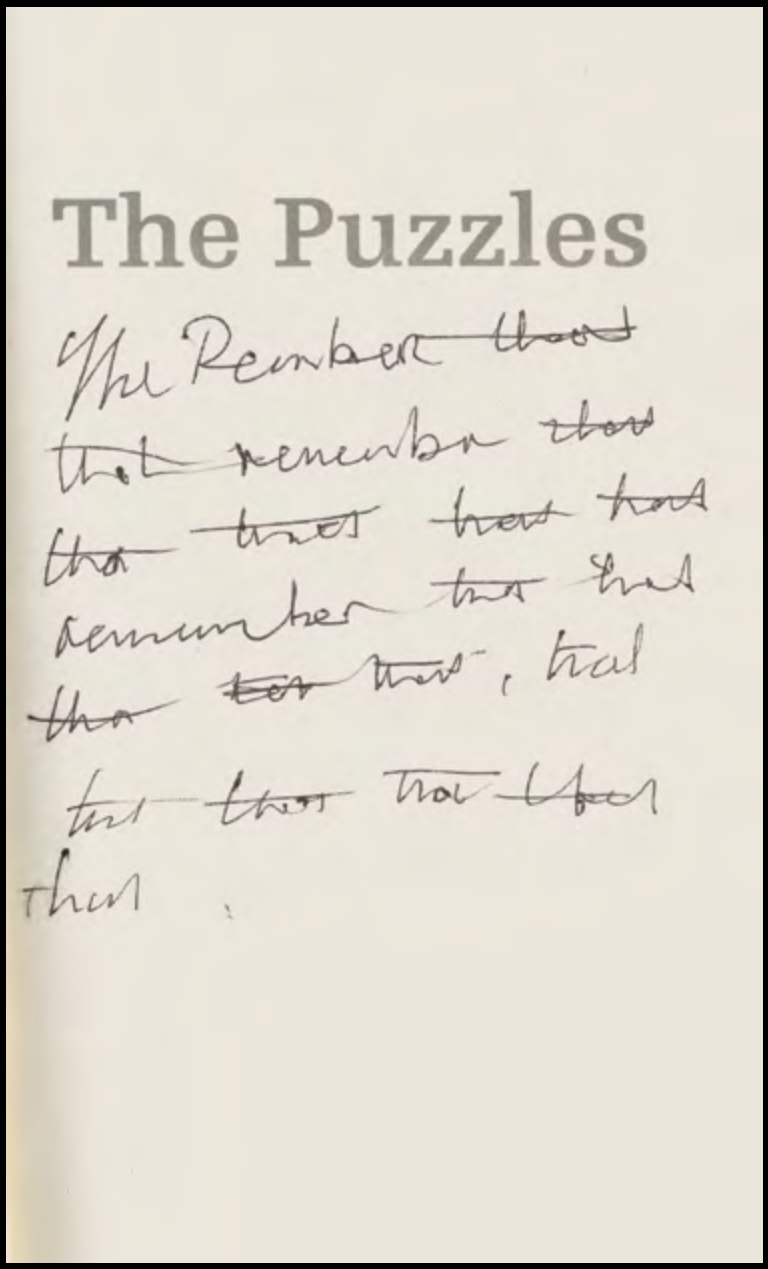
V den, kdy mě v Salford Royal operovali, podstoupili zákrok kvůli stejné diagnóze čtyři další pacienti. Jen dva z nás přežili a teď mohou svůj příběh vyprávět. Skutečnost, že na konci dne nás byla naživu méně než polovina, ukazuje, kolik faktorů musí zapadnout do sebe, aby měl příběh šťastný konec. Přežil jsem ne proto, že bych měl zvláštní péči, ale díky sérii šťastných okolností: Měl jsem kolem sebe duchapřítomné členy rodiny; kompetentní rady byly okamžitě po ruce; záchranáři přesně věděli, co mají dělat; včas jsem podstoupil dvě vyšetření; lékaři operovali, jakmile mohli; a během zotavování se mi dostalo úžasné péče. Mám hluboký soucit s rodinami těch, kteří toho dne neměli tolik štěstí jako já. Mám kliku, že jsem ještě tady, a cítím neskonalou vděčnost vůči těm úžasným lidem, jimiž jsou tvrdě pracující zaměstnanci NHS (National Health Service, NHS, veřejný zdravotní systém Velké Británie; pozn. překladatele).

Ano, samozřejmě jde o lékaře a sestry, ale nezapomínejme ani na všechny ty, kdo pracují mimo zraky veřejnosti a pomáhají tomu, aby naše nemocnice fungovaly: na sanitáře, kteří převážejí pacienty; na uklízečky a uklízeče; na lidi, kteří pracují v kuchyni; a na ty, kteří roznášejí jídlo. Ostatně není to nepodobné fotbalovému klubu – v obou prostředích je tolik nesamozřejmých hrdinů.

Po operaci se můj pokoj plnil návštěvami, ale lékaři tomu brzy učinili přítrž. Viděli, že mě to vyčerpává. Chtěli, abych veškerou energii věnoval zotavení; všechny drobné cévy v mém mozku se potřebovaly dostat do co nejlepší kondice. Poté, co mě propustili z jednotky intenzivní péče, byl jeden lékař pověřen řízením a dohledem nad mým zotavováním. A tak se stalo, že se mým doktorem-strážcem stal Nadir Ibrahim z nemocnice Alexandra Hospital. Jeho životní příběh byl fascinující, ostatně stejně jako u řady jiných pracovníků NHS. Narodil se v saúdskoarabské Džiddě jako jedno z osmi dětí (šest z nich jsou nyní lékaři) a své lékařské vzdělávání zahájil na Slovensku. Když jsem zkolaboval, byl ve Washingtonu, D.C., kde navštívil svého třiadevadesátiletého otce. Do Manchesteru se vrátil právě včas, aby mohl být povolán do akce. Nadir byl úžasný. Během mé rekonvalescence byl u mě každý den a neustále se snažil držet krok s nejnovějšími poznatky z lékařské literatury o mém stavu, aby mu neunikl ani ten nejmenší detail. Vytvořilo se mezi námi skutečné pouto. Zvlášť proto, že toho hodně věděl o fotbale. Jeho žena byla dokonce tak laskavá, že mi upekla cupcaky.

Pár dní po operaci jsem trávil čas s vnoučaty a najednou jsem zjistil, že nejsem schopen mluvit. Věděl jsem, co chci říct, ale prostě jsem ze sebe nedokázal vypravit slovo. Vyděsilo mě to. Sestry mě požádaly, abych to napsal; pořád dokola jsem psal jedno slovo, ale byl to nesmysl. Nadir mě však uklidnil. Řekl mi, že podobné komplikace jsou docela běžné a že budu v pořádku. Zjevně se u pacientů po operaci mozku stává, že se jim jeden nebo dva dny po zákroku daří dobře, ale jakmile v dané části mozku začne znovu cirkulovat krev, mohou nastat problémy, jako jsou opětovné

The Puzzles

mrtvice nebo epileptické záchvaty. Trvalo mi asi čtyři nebo pět dní, než se mi za pomoci terapeuta řeč plně vrátila.

Je hezké, když vám návštěvy opakují, že vypadáte skvěle a že za chvíli budete zpátky na nohou a pustí vás. I lékaři mě pořád ujišťovali o tom, že se lepším. Přesto ve mně hlodaly pochybnosti. Pořád jsem si říkal, jestli mi ostatní říkají pravdu, nebo něco zamlčují. Věděli víc než já? Zjistil jsem, že v noci, když jsem byl sám a společníka mi dělaly jen přístroje s modrými světly, čísly a křivkami monitorující můj stav, se do mě začaly opravdu vkrádat obavy. Ve dne bylo venku jasno a já jsem pořád hleděl z okna a přemýšlel, kolik dalších letních dnů ještě uvidím. Lékaři poznali, že se trápím, a chtěli mě dostat z nemocnice, jakmile budou mít pocit, že jsem doma znovu v bezpečí. Všeobecně panuje shoda, že je lepší vracet pacienty co nejdříve do známého prostředí než je nechávat, aby se na nemocničním oddělení utápěli ve vlastních myšlenkách.

Jakmile jsem se dostal domů, nemohl jsem se dočkat, až se zase dostanu do starých kolejí. Následkem operace jsem měl na levé straně hlavy obrovskou jizvu, která se hojila celou věčnost. Pracoval jsem také na své rovnováze, která byla pořád trochu nejistá. Protože jsem nesměl chodit po schodech, utábořil jsem se v místnosti, kterou jsme upravili v přízemí. Zpočátku jsem byl asi přespříliš optimistický a snažil jsem se dělat spoustu věcí. Začal jsem sledováním sportovních přenosů v televizi. Propustili mě během jednoho z nejrušnějších sportovních období roku, kdy se překrývaly mistrovství světa ve fotbale, Wimbledon a dostihy. Jednoho dne jsem se díval příliš dlouho, a to mě pravděpodobně vrátilo zpátky o pěkných pár týdnů, prostě mi to vysálo energii. Ale poučil jsem se a začal jsem pozorněji naslouchat zkušeným lidem, kteří mi pořád opakovali, že se musím šetřit.

Celé léto 2018 jsem strávil zotavováním a pečlivě jsem dbal na to, abych dodržoval pokyny lékařů – hodně fyzioterapie, spousta odpočinku a, jakkoli to byla oběť, žádné červené víno. Byl jsem odhodlaný uzdravit se a věděl jsem, že musím dodržovat pokyny. Nakonec lékaři rozhodli, že jsem dostatečně fit na to, abych se mohl

EVERY SINGLE ONE OF US
W207

W3104
LOVES ALEX FERGUSON
W206

UNITED
CHAMPIONS
SIR ALEX
IMMORTAL

vrátit na Old Trafford a sledovat zápas. Ve skutečnosti jsem dorazil na Old Trafford už týden před oním zápasem, abych si nanečisto vyzkoušel cestu z VIP salónku na své sedadlo a mohl se tak na velký den připravit.

Přesto jsem před zápasem s Wolves, který se hrál ve třetím zářijovém týdnu, cítil nervozitu. Netušil jsem, co mě po návratu na Old Trafford čeká. Když jsem si byl jistý, že jsem už dostatečně fit, abych mohl na zápas přijít, pozval jsem zdravotníky, kteří sehráli v mém zotavení tak zásadní roli, i s jejich rodinami, aby se mnou tento výjimečný okamžik prožili společně. Lékaři mě nikdy neviděli v ničem jiném než v pyžamu a rychle si začali dělat srandu z toho, že jsem se vyparádil do obleku a kravaty. S doktorem Muhammadem Dherijou jsem se vlastně setkal jen jednou, a to v okamžiku, kdy mi otevřel lebku. Během rekonvalescence se za mnou zastavil na pár slov a vyprávěl mi, jak strávil pět let ve Skotsku – mimo jiné i v Glasgow.

Zdravotníci podle mě žili v přesvědčení, že jsem je tam chtěl mít pro případ, kdyby se přihodilo něco nepředvídaného. Ale o to mi nešlo, i když vím, že mě po celý zápas sledovali a všímali si věcí, kterým mozkoví chirurgové a rehabilitační specialisté věnují pozornost: Plynulosti pacientovy řeči, rychlosti reakcí a toho, zda jsou pohyby koordinované. Jsou zvyklí pátrat po těch nejnepatrnějších náznacích komplikací. Jediným cílem tohoto kroku bylo projevit jim uznání. Přišli i s rodinami před zápasem na oběd a na stoly jsme jim připravili malé dárky a taky dopis, v němž jsem vyjádřil svou vděčnost. Byl to jeden z těch dnů mého života, na který nikdy nezapomenu.

Jednak jsem mohl poděkovat všem lidem, kteří mi zachránili život. A současně samotný způsob, jímž mě ten den přijali diváci na Old Trafford, pro mě znamenal víc než cokoliv, co jsem kdy zažil – víc než dny v Aberdeenu poté, co jsme vyhráli Pohár vítězů pohárů; víc než všechny ty oslavy s konfetami v ulicích v době, kdy jsem vedl United; víc než závěr posledního zápasu mé kariéry. Měl jsem pocit, že mě vítají, jako bych se vrátil z říše mrtvých. Což byla svým

způsobem pravda, ostatně spousta článků, které vyšly poté, co se rozšířila zpráva o mé mozkové příhodě, připomínala předčasné nekrology.

Od chvíle, kdy jsem u stadionu vystoupil z auta, jsem měl pocit, jako by mi celá komunita otevírala své srdce – pořadatelé cestou po schodech vedoucích k lóžím, číšníci a servírky v jídelně a potom samozřejmě samotní fanoušci. Bylo to ohromující. Připadal jsem si, jako bych se vracel do bezpečného a milovaného přístavu.

Bylo to něco jedinečného. Nic podobného jsem za všechna ta léta, která mě z činžáků v Govanu dovedla až do Buckinghamského paláce, nezažil. Znamenalo to, že se na mě nezapomnělo, což je, aspoň si myslím, obava mnoha lidí v důchodu. Vím, že to zní hloupě, vždyť moje jméno visí nad jednou z tribun na Old Trafford, před stadionem stojí moje socha a vede tam ulice pojmenovaná po mně. Jenže když ležíte sám v nemocniční posteli, až příliš snadno propadnete pocitu, že zbytek světa ani netuší, že existujete.

Tehdy jsem to nevěděl, ale lidé byli požádáni, aby byli na svých místech patnáct minut před výkopem, a proto po stadionu nebyly rozesety obvyklé ostrůvky prázdných červených plastových sedaček. Na rozdíl od dne mého odchodu do důchodu jsem tentokrát nestál na hřišti a nepronášel projev. Když jsem vešel do čestné lóže poté, co Alan Keegan oznámil můj návrat v rozhlase, začali všichni na stadionu tleskat a jásat. Nevěděl jsem, co dělat – jestli se uklonit, nebo snad tleskat s nimi. Nezáleželo na tom. Obklopoval mě obrovský dav lidí. Někteří plakali, mnozí si mě fotili telefony, ale ze všech vyzařovala náklonnost. Bylo to tak dojemné, až jsem sotva dýchal. Dostalo mě to. Všechny transparenty tam stále visely. Záleželo jim na tom. Být součástí životů tolika lidí je velká čest. Stejný pocit mám, když mě někdo požádá o autogram nebo o společnou fotku. Málokdy mě to obtěžuje. Podobné prosby jsou pro mě důkazem, že jsem v ostatních zanechal pozitivní stopu. A aby toho nebylo málo, hned vedle mě seděla Cathy, která se na fotbale objevovala jen zřídkakdy. Tím byl celý zážitek ještě nezapomenutelnější.

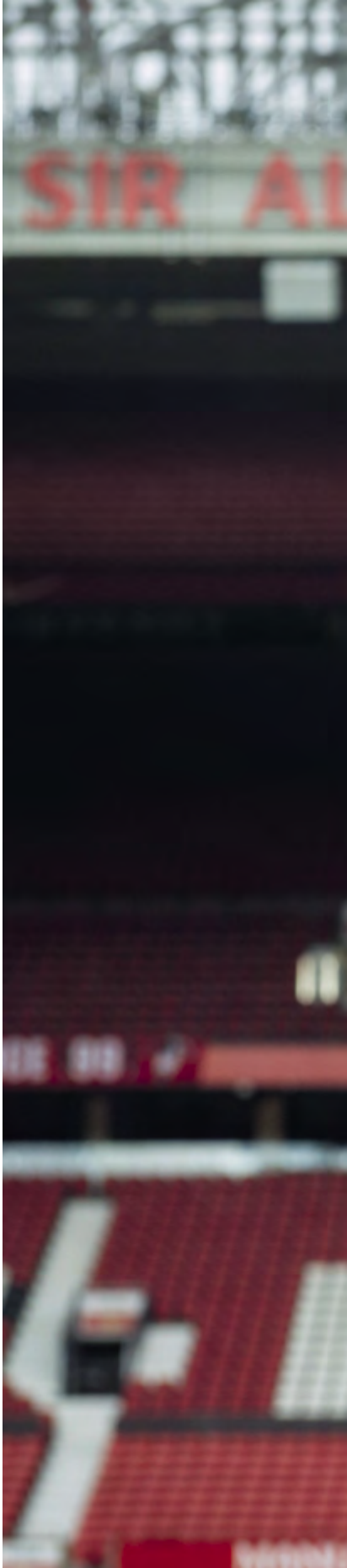
A pak, bylo to v sedmadvacáté minutě, začali všichni znovu tleskat jako výraz díků za těch dvacet sedm let, po něž jsem vedl United. Když začali zpívat „Stand up for Alex Ferguson“, nevěděl jsem, jestli se mám taky postavit, nebo se schovat pod sedadlo. Cathy se zeptala: „O co tady jde?“ A já jí to vysvětlil. Moje žena vždycky našla báječný způsob, jak zajistit, abych si o sobě nezačal příliš myslet.

* * *

Skóre onoho dne bylo 1:1, ale pro mě to, tentokrát nezvykle, nebylo důležité. Bez obrovské dávky štěstí bych zápas United už nikdy neviděl – ani ten proti Wolves, ani proti žádnému jinému týmu. Bylo to další z dlouhé řady utkání, která jsem hrál, vedl nebo sledoval. Před pár lety jsem se pokusil odhadnout počet zápasů, jimž jsem byl přítomen. Tušil jsem, že to bude vysoké číslo, ale i mě celkový součet překvapil. Celkem jsem vedl 1 500 utkání jako manažer Manchesteru United ve First Division, v Premier League a v domácích i evropských pohárových soutěžích. Pak tu bylo 655 utkání, která jsem koučoval ve všech soutěžích během působení ve Skotsku u národního týmu, v Aberdeenu, St. Mirrenu a East Stirlingshiru. K tomu je třeba připočítat více než 400 zápasů, které jsem odehrál jako hráč za Queen's Park, St. Johnstone, Dunfermline Athletic, Rangers, Falkirk, Ayr United a za různé skotské reprezentační výběry (počínaje školním výběrem). Jednou jsem odhadl, že jsem odehrál zhruba 250 zápasů za Govan High School a týmy v Glasgow. Takže celkem to je více než 2 800 zápasů.

Tento součet nezahrnuje další utkání, na něž lidé zapomínají – zhruba 300 předsezónních tréninkových a exhibičních zápasů sehraných různě po Skotsku nebo později, když se mým jevištěm stal celý svět, ve městech jako Sydney, Singapur, Peking, Los Angeles nebo Chicago. Hrál jsem fotbal nebo jsem vedl fotbalový tým v jednašedesáti zemích světa.

A pak jsou tu všechny ty zápasy, které jsem sledoval. Některé v posledních letech z vyvýšeného místa v čestné lóži

EX FERGUSON STAND

na Old Trafford. Jiné při sledování toho, jak můj syn Darren vede zápasy Doncasteru Rovers, Prestonu North End nebo Peterborough United. Za ta léta jsem také viděl docela dost utkání, v nichž figurovaly dvě mladší generace Fergusonů – mí synové Mark, Darren a Jason, ale také moje vnoučata. Doufám, že tu budu dost dlouho na to, abych viděl pár svých pravnoučat dostat míč do sítě.

Nezapomínám ani na zápasy, které jsem sledoval v televizi. V době, kdy jsem trénoval, jsem byl schopen zhlédnout asi pět utkání týdně. Od chvíle, kdy jsem z United odešel, si tento průměr stále držím. Takže když je všechny sečtete – zápasy, v nichž jsem hrál, které jsem vedl, i ty, jež jsem sledoval –, výsledné číslo je: *hodně*.

Ze všech těchto zápasů jsem pro svou knihu vybral jednadvacet těch, které pro mě mají zvláštní význam – stejně jako onen zápas proti Wolves v roce 2018. Volba vás možná překvapí, protože místo toho, abych se zastavoval u utkání, o nichž jsem psal už dříve, nebo u těch, která se fanouškům mohou okamžitě vybavit – jako jsou triumfy v Poháru mistrů evropských zemí, rozhodující zápasy o titul v Premier League nebo finále FA Cupu –, vybral jsem zápasy, jež mě vracejí do různých období mého života a které pro mě i po uplynutí několika desetiletí tolik znamenají. Mnohé z nich nenajdete v žádném televizním archivu. Jsou to jen vzpomínky. Ale v duchu je sleduji právě teď a v živých barvách. Doufám, že některé z těchto vzpomínek vykouzlí úsměv i na vaší tváři.

Co se týče zápasu s Wolves v roce 2018, emoce toho dne jsem si zapamatoval lépe než samotné utkání. Na konci odpoledne jsem byl vyčerpaný, a jakmile jsem se dostal domů, padl jsem do postele. Vzpomínám si, jak jsem si tehdy uvědomil, že jeden z mých lékařů, Alexandru Cotici, který se celý den pečlivě vyhýbal alkoholu, po zápase nebude mít čas na odpočinek a hned zamíří rovnou na směnu do nemocnice Salford Royal. Právě taková oddanost a nasazení lékařů, sester a nemocničního personálu po celém Spojeném království pomáhají každý rok milionům lidí. Bez nich bych tato slova už nepsal.

SIR ALEX FERGUSON

ENTRY INTO :- No preparation
relied on instinct + knowledge
of game :- tactic
Qualities :- Leadership :- Make
decision :- (preparation)
Determination + Ambition + honesty
developed :- Self Analysis
unpredictability :- distance - Pressure
or withdrawal into ones self
1983 :- Motivation :- & Churchill
Montgomery :- battle :- Religion
& Armour :- patience, Observation
withdrawal & system,
Belief, loyalty, Familiarity,
Support. gimmicks
One time of uncertainty M Heath
Authority, Presence, Control,
Ince

AF
RYAN GIGGS

SHARP

Setkání s hráči v tréninkovém centru The Cliff během mého prvního dne ve funkci manažera Manchesteru United

Příjezd na stadion Oxfordu United k mému prvnímu zápasu v roli manažera Manchesteru United

Govan High School 6
Adelphi Terrace School 0

JARO 1955

Někdy se mi zdá, jako by to bylo minulou sobotu. Jenže je to už více než sedmdesát let a mně tehdy bylo pouhých třináct. Vzbudil jsem se brzy. Můj mladší bratr Martin ještě spal v ložnici, kterou jsme sdíleli v prvním patře činžovního domu v Govanu, v té části Glasgow, která byla nejblíž loděnicím. Máma s tátou už byli vzhůru. Spali na lůžku ve výklenku v kuchyni, protože v našem dvoupokojovém bytě byla jedna ložnice pronajatá irské rodině, zatímco můj bratr a já jsme spali v té druhé. Táta měl své knihy na polici nad postelí. Kuchyně pro nás byla středobodem života – miniaturní Govan Cross, naše domácí verze Piccadilly Circus. Toho rána měla máma v kuchyni plné ruce práce, ostatně jako vždycky, a poslouchala rádio. Táta seděl u stolu a v tichosti procházel dostihové přehledy. Jako posedlý se snažil vybrat vítěze, než se pustí do vyplňování sázkového tiketu. Máma si také ráda vsadila a vždycky mě prosila, abych zjistil, na které koně sází táta, aby neudělala totéž.

Kuchyně, velká asi jako fotbalová branka, měla malý zásobník na uhlí, sporák, dřez, stůl a krb s několika policemi po obou stranách, aby se na nich udržovaly hrnce v teple. Nedaleko obvykle schlo nějaké prádlo na šňůrách. U krbu stála dvě křesla, ale ta byla nedotknutelným územím mých rodičů. Ta kuchyně i činžák byly rušným místem. Zbytek našeho patra obývaly dvě rodiny, zatímco ve dvou patrech nad námi bydlely tři rodiny. Každé poschodí mělo společný záchod. Naše kuchyně se jednou týdně stávala místem, kde jsme se myli v železné vaničce. Ten byt mě zformoval, bylo to místo, kde jsem si vypěstoval vnitřní sebedůvěru a touhu uspět. To první jsem získal od mámy, druhé pak od táty.

Ačkoli přesné datum už si dneska nepamatuji, ono ráno, na něž myslím, se nijak nelišilo od většiny ostatních sobot mého dětství. Tedy až na jednu věc. Večer předtím jsem si připravil černo-červený dres, v němž nastupovali kluci za různé týmy reprezentující Govan High School. Dresy i štulpny byly vlněné, trenýrky z těžké bavlny. Celá ta souprava vypadala, jako by ji navrhli pro Dennise, postrach okolí. Každé tričko mělo na zádech číslo, moje bylo „10“. Byl to den

Hrdý člen týmu Govan High School

V popředí uprostřed mezi Life Boys

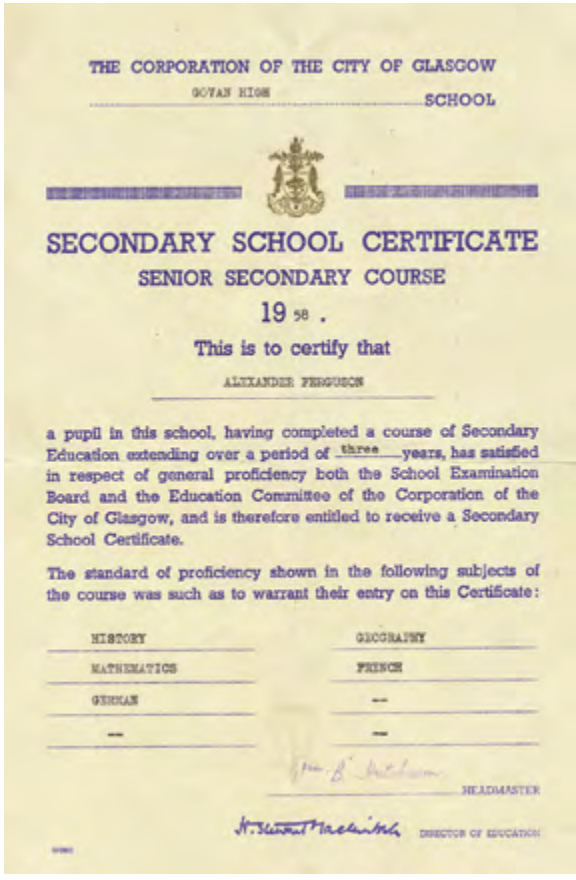
finále poháru a Govan High School se na konci mé první sezóny soutěžního fotbalu dostala do finále Castle Cupu. Naším soupeřem byla jiná glasgowská střední škola: Adelphi Terrace School. Ta stála v Gorbals, tehdy katolické oblasti, ovšem byla protestantská. Zvláštní bylo, že se nacházela na stejné ulici, kde se narodila a vyrůstala Cathy, a vzadu sousedila s řekou Clyde.

* * *

Mé zařazení do týmu Govan High School na začátku sezóny pro mě bylo tak trochu překvapením. To, že jsem byl vybrán, jsem zjistil teprve poté, kdy jsem se o přestávce rozběhl podívat na školní nástěnku v hlavní hale, kde se vyvěšovaly sestavy. Měl jsem tušení, že by se to mohlo povést, protože mě požádali, abych odehrál zkušební zápas. Přesto jsem až do této chvíle své jméno na oficiálním seznamu neviděl. A teď tam stálo na soupisce A-týmu do třinácti let, připíchnuté mezi všemi ostatními listy o zkoušce sboru a šachovém klubu. „A. Ferguson, střední útočník". Připadalo mi, jako bych po přečtení o pár centimetrů vyrostl. Kvalifikoval jsem se zčásti proto, že – naštěstí pro mě – mi 1. srpna ještě nebylo třináct let.

Zařazení do týmu Govan High bylo vyvrcholením všeho, co pro mě fotbal během mých dětských let znamenal. Nepamatuji si, kdy mi tento sport vstoupil do života. Vždycky byl jeho součástí, asi jako vzduch a voda. Táta byl fanouškem Celticu, ačkoli dodnes nechápu, jak se on coby protestant mohl v dobách hluboké kmenové nenávisti stát příznivcem katolického klubu. Máma necítila příslušnost k žádnému týmu. Můj strýc Martin ale vedl klub příznivců Rangers – takže rodinná loajalita byla jasná.

Sotva jsem se začal batolit, už jsem měl malý gumový míč, který mě i mého bratra dokázal zaměstnat po celé hodiny. Jak jsme povyrostli, máma nám dovolila hrát si v prostoru za činžáky. Ten byl obehnaný zdmi, což znamenalo, že jsme nikdy nemuseli honit míče, které skončily mimo hřiště. Zdi navíc byly skvělé na trénování hlaviček. Z jedné strany naše hřiště sousedilo se zadní částí hospody; z druhé

THE CORPORATION OF THE CITY OF GLASGOW

GOVAN HIGH SCHOOL

SECONDARY SCHOOL CERTIFICATE

SENIOR SECONDARY COURSE

19 58 .

This is to certify that

ALEXANDER FERGUSON

a pupil in this school, having completed a course of Secondary Education extending over a period of three years, has satisfied in respect of general proficiency both the School Examination Board and the Education Committee of the Corporation of the City of Glasgow, and is therefore entitled to receive a Secondary School Certificate.

The standard of proficiency shown in the following subjects of the course was such as to warrant their entry on this Certificate:

HISTORY	GEOGRAPHY
MATHEMATICS	FRENCH
GERMAN	—
—	—

HEADMASTER

DIRECTOR OF EDUCATION

THE BOYS' BRIGADE

Physical Training

This is to Certify that

PTE. ALEX. FERGUSON

of the 179TH GLASGOW Company

has fulfilled the conditions for the Physical Training Certificate

James Borland

Captain of Company or Battalion Commander

Date 18/4/52

Boys holding this Certificate are entitled in a subsequent Session to qualify for the

s kavárnou. Nad hlavami se nám obvykle houpaly šňůry s čerstvě vypraným prádlem. Naše hřiště měřilo asi třiadvacet metrů na délku a jedenáct na šířku. V podstatě taková naše obdoba Hampden Parku, kde hrála skotská reprezentace. Scházeli se tam všichni kluci ze sousedství, kteří měli rádi fotbal. Po škole a o víkendech jsme si tam kopali a předstírali u toho, že jsme hvězdní hráči Rangers jako Johnny Hubbard a Billy Simpson. Bylo to úžasné místo pro malé kluky namačkané v malých činžácích, tady mohli vypustit páru.
A o víkendech to bylo šílenství – někdy proti sobě stálo dvacet kluků na každé straně. V neděli se však naše fotbalové bitvy přerušovaly, protože jsme s bratrem Martinem museli jít do kostela, a to hned na tři aktivity: výuku náboženství, sraz Boys' Brigade (skotská křesťanská organizace mládeže; pozn. překladatele) a samotnou bohoslužbu.

Netuším proč, ale to sobotní ráno před finále mi vždycky připomene kukuřičné lupínky. Máma nám jeden den vařila ovesnou

Tábor křesťanské organizace Boys' Brigade ve Stonehavenu

kaši a druhý den nám dávala kukuřičné lupínky, protože brácha kaši nemusel. Pamatuji si, že onen den byly na snídani právě lupínky. Vzpomínám si taky, jak jsem je s chutí žvýkal a pokukoval po tašce, kterou táta postavil ke dveřím a v níž jsem měl chrániče a kopačky.

Byl to táta, kdo mě vzal na první seniorský fotbalový zápas, to mi bylo asi šest. Šlo o odpolední utkání v Ibrox Parku (dnes Ibrox Stadium), který se nacházel deset minut chůze od našeho bytu. Rangers hráli proti Queen of the South. Tehdy, ještě před zavedením umělého osvětlení, se zápasy musely hrát odpoledne a v zimě se často stávalo, že s přibývající tmou už bylo těžké rozeznat, co se na hřišti děje.

Jakmile mi dovolili chodit na zápasy samotnému, využil jsem každou příležitost. Bylo to dlouho předtím, než chuligánství na několik desetiletí pošpinilo fotbal a stalo se důvodem, proč bylo pro mladé kluky nebezpečné chodit na zápasy bez doprovodu. Nejčastěji jsem navštěvoval zápasy klubu Partick Thistle, protože v jeho sestavě

Výběr glasgowských škol

Další tým, další dres. Tentokrát za Boys' Brigade

hrával jeden z mých oblíbených hráčů, Willie Crawford. Další výhodou oné doby bylo, že mladí kluci měli vstup zdarma a dospělí nás pouštěli na tribuně dopředu, odkud jsme dobře viděli na hřiště. Strýc mě vzal na několik venkovních zápasů Rangers v Airdrie, Dundee a Edinburghu. V okruhu čtyřiceti kilometrů od Glasgow bylo asi patnáct týmů, jejichž názvy pokrývaly téměř celou abecedu: od Airdrie po Stenhousemuir. Zdálo se, že je tam stejně fotbalových klubů jako loděnic a každý měl svůj oblíbený tým.

Je zvláštní, jak jsou tyhle vzpomínky z dětství jasné. V duchu se dokážu procházet po celé své čtvrti. Předpokládám, že to tak mělo každé dítě v dobách, než si většina lidí mohla dovolit auto: Váš svět sahal tak daleko, kam vás donesly vaše nohy, respektive o něco později, kam vás mohla dovézt tramvaj nebo autobus. Pro mě to byly činžovní domy, loděnice Fairfield, kde pracoval můj táta (asi deset minut chůze od místa, kde jsme bydleli), a stadion Ibrox (stejně vzdálený opačným směrem).

Pamatuji si všechny činžovní bloky, názvy ulic i to, kdo kde bydlel. Také si pamatuji jména většiny kluků, kteří hrávali na hřištích za činžáky a později za školní týmy. Samozřejmě tam byl můj bratr Martin, opravdu velmi dobrý fotbalista, jenž časem dosáhl i na juniorský start za skotskou reprezentaci a hrál za Partick Thistle. Dokonce hrál v Anglii za Barnsley a Doncaster Rovers, který shodou okolností můj syn Darren mezi lety 2015 a 2018 vedl. Po letech se ke mně Martin připojil v United jako skaut a mimo jiné objevil Ruuda van Nistelrooye, Diega Forlána a Andersona.

Bohužel spousta kluků, které jsem znal, dnes už hraje na velkém fotbalovém hřišti v nebi. Někteří z těch zbývajících se mnou ale stále chodí sledovat zápasy United. Dnes už máme všichni bílé vlasy, mnozí z nás nosí naslouchátka a pár používá vycházkové hole. Myslím, že většina lidí by si nikdy nedokázala představit, jak kopeme do míče, kličkujeme nebo hlavičkujeme, natož jak vytahujeme míč ze sítě a běžíme s ním ke středovému kruhu. Ale tehdy jsme byli kluci a dělali jsme to, co kluci milující fotbal dělají vždycky.

S Martinem, bratrem a nejlepším přítelem

Předtím, než jsem začal chodit na Govan High School, jsem navštěvoval základní školu, která nenabízela žádné organizované týmy. Místo toho jsem hrával „ligovou“ soutěž za Govan Rovers, který založil otec jednoho ze spoluhráčů. Z nějakého důvodu jsme nosili barvy Arsenalu – červený trup a bílé rukávy. „Govan League“ byla ve skutečnosti skupina pouličních týmů, které mezi sebou hrály přátelské zápasy. Honosily se názvy jako Copland Rangers, St. Saviours, Fairfields, Linthouse, Kintra a Green Law. Neměl jsem žádné kopačky, takže jsem prostě hrával v botách nebo cvičkách. I když oba rodiče pracovali – otec v loděnicích a matka jako uklízečka –, peněz nebylo nazbyt a kluci navíc z kopaček vyrostou skoro tak rychle, jak rychle si dokážou zavázat tkaničky. Nakonec

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Alex Ferguson: Zápasy mého života .
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.